

Regio, & unde
dicta.

494

Lombardiæ Alpestris & Occidua pars, cum Valesia.

Situs.

Soli fertilitas.

Imperium ma-
jor.

HACTENUS in genere Italiam descripsimus: nunc ad specialiore[m] singularum partium delineatio-
nem nos accingamus. Italiam alijaliter diviserunt. Augustus, teste Plinio, in XI eam divisit re-
giones: Strabo in VIII partitur: In plures alij. Quibus omissis divisionem ac methodum no-
bis a Mercatore propositam sequemur. Occurrit in ea primo loco Tabula prima *Lombardia*, in qua
Alpestris & Occidua eius Pars cum Valesia describitur. *Lombardia* hodie Euphoniae gratia dicitur pro *Lang-
bardia*, sic appellata ab *Lang-bardis*, ex Germania huc Iustiniani Principatu profectis: qui ad utramque Padi
ripam multos annos suas cum Imperio habuerunt sedes. Hæc *Cisalpina Gallia* olim dicta fuit. *Gallia* quidem
ab *Gallis*, *Boiis*, *Senonibus*, *Insubribus*, *Cenomannis*, aliisque, a quibus quidquid Alpium radicibus Rubiconisque
fluentis intercipitur, pullis veteribus Colonis occupatum, fuit habitatum. *Cis-Alpina* vero dicta, quod pri-
scis Italis, Romanisque Scriptoribus, de ea differentibus cis esset Alpes, quum alia trans Alpes habitaretur.
Cis-Alpina hæc, qua Septentrionalissima Montibusque adhæret propius, *Sub-Alpina* cognominatur Plin.
Citerior etiam appellatur Gallia Sall. Cæs. ob causam modo indicatam. *Veterem* quoque *Galliam* nominat
Ausonius: *Italiam Gallicam*, γαλατικὴν Appianus in Hannibalicis: *Mediterraneam Italiam* vocat Notitia Pro-
vinciarum: non quod Mediterraneo adposita mari: sed quod in locis Mediterraneis: cincta, qua Septentrio,
Occidens, Meridiesque sunt, Alpibus & Apennino tumescente: qua Oriens est, Mari Hadriatico. Polybius
& Plinius toti huic tractui Gallico formam tribuunt triangularem: cuius Apicem faciunt Alpes & Apen-
ninus Montes: Basin Sinus Hadriaticus. *Florentissimum Italia* latus appellat Tacitus. Vbique arboriferam
hanc regionem, pecori pascendo aptam, & multis irrigari fluvij, testis est Plurarchus in Camillo. Perele-
ganter autem de ea Sigonius: *Campi adeo culti & uberes intercedunt (de Pado loquitur) ut satis constet haud re-
mere alios reperiri aut natura feraciores, aut rebus necessarijs ad hominum vitam instructiores.* Addit deinde idem Si-
gonius antiquos eius principes fuisse *Ligures* & *Etruscos*: mox *Gallos*: postremo *Romanos* his *Gothos* successisse:
Gothis iterum *Romanos*: Romanis *Langbardos*. Videndus & Sabellicus lib. Histor. Venetæ I, Decade IIII,
Gallia autem *Cis-Alpina* versus Occasum duplex est Straboni, Plinio, alijs, vel *Cis-Padana*, vulgo *Lombar-
dia di qua dal Po*, vel *Trans Padana della dal Po*, illa quod cis, hæc, quod trans Padum. Hic vero *Lombardia
Alpestris* pars Occidentalis nobis describitur, quæ magnam partem *Lombardia Trans-Padana* complecti-
tur. Est autem regio hæc licet valde montosa, atque alibi Silvīs innexa, Naturæ luculentissimis dotibus var-
rie locupletata: Valles enim & Campestria loca solum fecundum satis habent, Tritici, aliarumque Frugum,
item Vini abundantia beatum. Colles etiam præstantissimorum Vinorum feraces. Sunt & in Silvīs & Mon-
tibus Ferarum venationes frequentes. Urbes hic multæ sunt, ac Opida plurima: *Mediolanum*, *Crema*, *Bergo-
mum*, *Comum*, *Clavenna*, *Luganum* &c. quæ in Tabula conspiciuntur. Superat vero reliquas Italiæ partes mul-
titudine magnitudineque Lacuum hæc Regio: inter quos *Verbanus* Plin. & Strab. qui hodie, quod reliquis in
hoc tractu sit major, *Lago Maggiore*, Italis: Germanis autem *Lang-see*. Longitudinē eius ponit Str. stadiorum CCC;
Latitudinem